

SIEWCA

wielkopolski

nr 11 (145)
listopad 2016 r.

BIULETYN WIELKOPOLSKIEJ IZBY ROLNICZEJ

ISSN 1642-917

W ministerstwie o specustawie

2 listopada 2016 r. z inicjatywy prezesa Wielkopolskiej Izby Rolniczej Piotra Walkowskiego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się spotkanie z sekretarzem stanu Jackiem Boguckim.

Głównym tematem spotkania było omówienie problemów związanych z afrykańskim pomorem świń (ASF) w kontekście obowiązującej od 18 października specustawy zastrzegającej m.in. przepisy dotyczące utrzymywania świń, ich znakowania i ewidencjonowania.

W spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele rolników: prezes Wielkopolskiego Związku Hodowców Trzody Chlewnej Grzegorz Majchrzak, członek zespołu ds. trzody chlewnej przy WIR Narcyz Perz, hodowca z województwa kujawsko-pomorskiego Ireneusz Góra i hodowca z województwa warmińsko-mazurskiego Zygmunt Surdykowski. Obecny był także główny lekarz weterynarii Włodzimierz Skorupski.

Od 4 listopada wymagana są obowiązkowe świadectwa zdrowia dla przemieszczanych świń na terenie całego kraju

W związku z dużym zaniepokojeniem wyrażanym przez rolników, m.in. na szkoleniach organizowanych przez Wielkopolską Izbę Rolniczą, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii oraz Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Po-

znaniu, omówiono przede wszystkim kwestię znakowania każdej sztuki trzody chlewnej w terminie 30 dni – zarówno od narodzin, jak i zakupu. W przypadku chowu w cyklu zamkniętym zwierzęta należy oznakować kolczykiem z nadanym przez ARiMR numerem stada. W przypadku zakupu zwierząt należy oznakować zwierzę tatuażem. Zdaniem zebranych jest to trudny zabieg – nie tylko ze względów technicznych, ale także higienicznych, bowiem podczas tatuowania łatwo może dojść do przeniesienia infekcji z jednej chorej

sztuki na pozostałe. Ponadto zakup tatuownicy o wartości około 300 zł to istotny wydatek, szczególnie dla niewielkich gospodarstw.

W świetle przedstawionych argumentów obecny na spotkaniu główny lekarz weterynarii Włodzimierz Skorupski uznał racje wnoszone przez hodowców. Uzgodniono, że resort rolnictwa podejmie działania w kierunku szybkiej zmiany ustawy, które umożliwią zastąpienie tatuazy kolczykami z aktualnym numerem stada, zakładanymi na drugą małżowinę uszną. Przedstawiciele hodowców zgłosili także postulat, by stosowanie zapisanych w ustawie kar administracyjnych poprzedzić pouczeniem rolnika, u którego w trakcie kontroli po raz pierwszy stwierdzono nieprawidłowości. Chodzi o to, by najpierw szkolić, uczyć i informować – dopiero potem karać. Innym wątkiem dyskusji był wniosek, by koszty wprowadzenia zasad bioasekuracji były rolnikom refundowane w każdym przypadku, nie tylko w gospodarstwach położonych w strefie zagrożenia. Niestety, główny lekarz weterynarii wykluczył tę możliwość, gdyż ani w budżecie państwa nie zarezerwowano środków na ten cel, ani Komisja Europejska nie wyraziła zgody na sfinansowanie wydatków na ten cel z funduszy unijnych.

Biurowo WIR, Poznań

W trakcie spotkania omawiano kwestie zmian w zakresie identyfikacji i rejestracji świń

KOMUNIKAT GŁÓWNEGO LEKARZA WETERYNARII DOTYCZĄCY ŚWIADCTW ZDROWIA DLA ŚWIŃ W OBROTCIE KRAJOWYM

Główny Lekarz Weterynarii informuje, że w związku z opublikowaniem w dniu 27 października 2016 r. Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 1770), od dnia 4 listopada 2016 r. (piątek) włącznie, wszystkie przesyłki świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej muszą być zaopatrzone w świadectwo zdrowia wystawione przez urzędowego lekarza weterynarii.

UWAGA HODOWCY TRZODY CHLEWNEJ!

Od 18 października wchodzi w życie zmiany w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt!

1a. Posiadacz świni jest zobowiązany oznakować świnię w terminie 30 dni od dnia urodzenia poprzez założenie na lewą małżowinę uszną kolczyka z numerem identyfikacyjnym, a w przypadku opuszczenia siedziby stada przed upływem 30 dni od dnia urodzenia, nie później niż przed dniem opuszczenia przez to zwierzę siedziby stada.

1b. Fakt oznakowania świń, o którym mowa w pkt 1a, posiadacz zobowiązany jest zgłosić kierownikowi biura powiatowego ARiMR w terminie 7 dni od dnia oznakowania, określając liczbę oznakowanych zwierząt.

2a. W przypadku gdy świnia została przemieszczona do siedziby stada innej niż siedziba stada urodzenia i przebywa w tej siedzibie stada dłużej niż 30 dni, posiadacz świni jest zobowiązany dodatkowo oznakować tę świnię poprzez wytatuowanie numeru identyfikacyjnego zgodnego z numerem siedziby stada, w której świnia przebywa powyżej 30 dni.

2b. Posiadacz świni zgłasza kierownikowi biura powiatowego ARiMR fakt oznakowania świni, o którym mowa w pkt 2a, w terminie 7 dni od daty oznakowania, określając liczbę dodatkowo oznakowanych zwierząt.

3a. Świnie oznakowane przed dniem wejścia w życie zmienionej ustawy, tj. przed 18.10.2016 r., na podstawie dotychczasowych przepisów uznaje się za oznakowane.

3b. Posiadacz świń nieoznakowanych przed dniem wejścia w życie zmienionej ustawy, które są starsze niż 30 dni, znakuje te świnię w sposób określony w pkt 1a, w terminie 30 dni od wejścia w życie ustawy i zgłasza ten fakt kierownikowi biura powiatowego ARiMR w terminie 7 dni od oznakowania.

4. Posiadacz świń, o których mowa w pkt 3b, który nie oznakował świń w terminie określonym w pkt 3b albo oznakował je, lecz nie zgłosił tego faktu kierownikowi biura powiatowego ARiMR albo zgłosił ten fakt z naruszeniem terminu określonego w pkt 3b, podlega karze grzywny. □

Opracowanie na podstawie Ustawy z dnia 23 września 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych (Dz. U. z 2016, poz. 1605).

Wielkopolska Izba Rolnicza nie chce CETA

Od kilku miesięcy w mediach coraz częściej pojawiają się informacje o umowach CETA i TTIP, które mają zliberalizować stosunki handlowe i gospodarcze pomiędzy Unią Europejską a Kanadą czy Stanami Zjednoczonymi.

Zwolennicy podpisanej 30 października 2016 roku umowy podkreślają, że zapewni ona unijnym przedsiębiorcom większe możliwości prowadzenia działalności w Kanadzie, zlikwiduje ograniczenia związane z zamówieniami publicznymi i otworzy rynek usług. Przeciwnicy obawiają się dominacji wielkiego biznesu nad wytwórczością opartą na lokalnych firmach rodzinnych oraz obniżenia standardów jakości żywności.

Z doniesień prasowych dowiadujemy się, że umowę CETA wynegocjowano już w sierpniu 2014 roku. Mówi się o niej dopiero teraz, gdyż proces negocjacyjny (podobnie jak nieco młodszej umowy UE z USA – TTIP) utrzymywany był przez długi czas w tajemnicy. Dopiero w ostatnich tygodniach zrobiło się o niej głośno, gdy Unia Europejska ujawniła plany wprowadzenia jej w życie. Informacja wywołała w całej Europie falę krytyki, szczególnie ze strony środowisk rolniczych. Zasadniczo obawy dotyczą procedury wprowadzenia umowy w życie. Otóż Komisja Europejska, ulegając naciskom

Mimo sprzeciwu środowisk rolniczych całej Europy umowa CETA została podpisana. Od lewej: Jean-Claude Juncker, szef Komisji Europejskiej, Justin Trudeau, premier Kanady, Donald Tusk, przewodniczący Rady Europejskiej, i Robert Fico, premier Słowacji

społecznym, wyraziła zgodę na ratyfikowanie umowy przez parlamenty poszczególnych państw członkowskich, ale jednocześnie postanowiła wprowadzić ją w życie w części dotyczącej handlu, nie czekając na zakończenie procesu ratyfikacji we wszystkich krajach. Niestety, polski parlament wyraził zgodę na to rozwiązanie. Oznacza to zniesienie większości ograniczeń celnych mimo braku ratyfikacji umowy przez parlamenty poszczególnych państw.

To niejedyna obawa związana z umową CETA. Sporo niewiadomych wynika chociażby z faktu, że proces negocjacyjny był niejawnym. Budzi to wątpliwości co do intencji stron i skutków przyjętych rozwiązań. Padają głosy, że skoro wysocy urzędnicy unijni po zakończeniu kadencji swoich urzędów nierzadko otrzymują intratne stanowiska w międzynarodowych korporacjach, nie można być pewnym, czy interes reprezentowali przy negocjacji

związanych z umową. Powstaje zatem przekonanie, że CETA jest efektem lobbingu ze strony biznesu o charakterze globalnym. Przeciwnicy CETA zwracają uwagę na negatywne efekty podobnych umów dla słabszych partnerów. Otóż jednym ze skutków umowy NAFTA (Kanada – USA – Meksyk) była utrata wielu miejsc pracy, szczególnie w Meksyku. Analizy prowadzone przez niezależne ośrodki przewidują, że na skutek CETA do roku 2023 redukcja

zatrudnienia w UE może dotyczyć nawet 200 tys. osób.

Największe obawy naszego środowiska zawodowego dotyczą liberalizacji handlu produktami rolnymi, które w Kanadzie produkowane są z wykorzystaniem technologii nieakceptowanych, a wręcz zabronionych w Unii Europejskiej. Chodzi głównie o wszechobecne uprawy GMO oraz stosowanie steroidów i hormonów wzrostu w produkcji zwierzęcej. Co prawda, mówi się, że CETA ma szanować europejskie normy w tym zakresie, ale istnieje realna obawa, że skoro w Kanadzie nie ma obowiązku oznaczania produktów zawierających GMO, nie będziemy w stanie skontrolować każdej partii importowanego towaru. Nawet eksperci organizacji The Council of Canadians alarmują: „Historia pokazuje, że umowy handlowe zagrażają bezpieczeństwu żywności poprzez harmonizację norm oraz sprowadzają przepisy do najmniejszego wspólnego mianownika”.

Krajowa Rada Izb Rolniczych, wyrażając opinię polskich rolników, w tym także stanowisko Wielkopolskiej Izby Rolniczej, w przyjętym stanowisku w sprawie CETA zwraca uwagę na czynniki, które konkurencję rolnictwa europejskiego z kanadyjskim z góry skazują na porażkę. Są to dysproporcje cen energii, kosztów produkcji zwierzęcej opartej o stymulatory wzrostu czy technologicznie produkcji roślinnej w znacznej mierze oparte na GMO i chemii. KRIR wskazuje także na inne zagrożenie: rolnictwo Kanady to wielkie wysokotowarowe przemysłowe gospodarstwa, z którymi przyjdzie się zmierzyć tradycyjnemu rolnictwu europejskiemu. Nie łudźmy się, że UE będzie lokować swoje produkty rolno-spożywcze na rynku kanadyjskim. Przeciwnie, nadprodukcja tanio wytwarzanej żywności z oceanu trafi przede wszystkim na rynki mniej bogatych krajów europejskich i będzie znacząco oddziały-

wać na ceny produktów rolnych. Będzie to bardzo poważne zagrożenie dla naszego rolnictwa, którego konstytucyjną podstawą są gospodarstwa rodzinne. Konkludując, KRIR jest przekonana, że CETA spowoduje zniszczenia rolnictwa polskiego i szerzej – europejskiego, co w Polsce wywoła ogromne negatywne skutki ekonomiczne.

Analizując wydarzenia ostatnich dni października, nie sposób oprzeć się wrażeniu, że umowę zawarto w atmosferze chaosu i wyjątkowego pośpiechu: w niejasnych okolicznościach swój sprzeciw wobec umowy wycofał belgijski region Walonia, premier Kanady odwołał wizytę w Europie, by przyjechać do niej po dwóch dniach, Rada Europejska w ostatniej chwili odwołała czwartkowe posiedzenie. Ostatecznie umowę podpisano w niedzielę 30 października. Znamienne jest, że w polskich środkach masowego przekazu temat CETA pojawił się dopiero dwa

tygodnie przed zawarciem umowy. Dziennikarze i eksperci zgodnie podkreślali, że rząd polski nie udostępnił żadnego raportu w tak ważnej dla gospodarki sprawie. Co więcej, treść 1600-stronicowej umowy była dostępna tylko nielicznym. Gorące niekiedy dyskusje toczące się przed kamerami wskazywały na przewagę emocji nad argumentami, bo tak naprawdę zarówno zwolennikom, jak i przeciwnikom umowy brakowało wiedzy o przedmiocie dyskusji. Wszystko więc wskazuje na to, że aprobujące stanowisko Warszawy oparło się przede wszystkim na płynącej z Brukseli presji do podpisania umowy bez szerokiej konsultacji z rządami, parlamentami czy społeczeństwami państw tworzących Unię. Zabrakło także jasnej komunikacji pomiędzy ośrodkami decyzyjnymi a społeczeństwem, co tylko potwierdza utarte stwierdzenie, że władza i tak zrobi swoje...

Kornel PABISZCZAK

Grant z Programu Horyzont 2020 dla Wielkopolskiej Izby Rolniczej

Wielkopolska Izba Rolnicza otrzymała decyzję Komisji Europejskiej w sprawie przyznania grantu na realizację projektu o akronimie Inno4Grass i tytule „Wymiana innowacji na rzecz zrównoważonej produkcji rolniczej na trwałych użytkach zielonych w Europie”, finansowanego z Programu Horyzont 2020, będącego największym programem Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji.

Decyzję uzyskano w odpowiedzi na wniosek przygotowany przez konsorcjum projektowe, składające się z dwudziestu partnerów reprezentujących świat nauki i praktyki rolniczej pod przewodnictwem głównego koordynatora z Niemiec.

Projekt rozpocznie się w styczniu 2017 roku i będzie realizowany przez trzy lata w współpracy z uczelniami i instytucjami naukowymi oraz organizacjami rolniczymi pochodzącymi z ośmiu krajów leżących w różnych strefach rolno-klimatycznych Europy, tj. z Niemiec, Irlandii, Polski, Bel-

Projekt Inno4Grass jest skierowany do właścicieli gospodarstw utrzymujących bydło mleczne oraz prowadzących gospodarkę rolną na łąkach i pastwiskach

gii, Holandii, Francji, Szwecji oraz Włoch. W Polsce projekt będzie realizowany we współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu, będącym koordynatorem krajowym projektu i jednocześnie przedstawicielem nauki po stronie polskiej.

Wielkopolska Izba Rolnicza będzie wykonywać równoległe swoje zadania projektowe jako partner z Polski bezpośrednio związany z rolnikami i praktyką rolniczą.

Projekt Inno4Grass jest skierowany do właścicieli gospodarstw utrzy-

mujących bydło mleczne oraz prowadzących gospodarkę rolną na łąkach i pastwiskach. Cel główny projektu to oddolne wychwycenie innowacji stosowanych przez rolników na

>dokończenie na str. 4

>dokończenie ze str. 3

trwałych użytkach zielonych oraz powiązanie zdobytych w terenie informacji z istniejącymi wynikami badań naukowych, a następnie rozpowszechnienie wypracowanej podczas projektu nowej wiedzy w danym kraju ojczystym, jak również pomiędzy poszczególnymi partnerami projektu. Zakładanym efektem końcowym projektu jest wzbogacenie encyklopedii o nowe terminy i pojęcia oraz stworzenie programu badań naukowych wychodzącego naprzeciw potrzebom zgłoszonym przez rolników. Celem dodatkowym Inno4Grass jest także zmniejszenie dystansu dzielącego naukę i praktykę w poszczególnych krajach Europy

poprzez nawiązanie współpracy pomiędzy rolnikami, doradcami oraz naukowcami na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Zakres tematyczny projektu dotyczącego innowacji na łąkach i pastwiskach pozostaje w zgodzie z wynikami pracy grupy EIP-AGRI (tj. Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego na rzecz Wydajnego i Zrównoważonego Rolnictwa), która wskazała na potrzebę wdrażania innowacji na trwałych użytkach zielonych, jako czynnika poprawiającego wydajność ekonomiczną oraz zrównoważony rozwój gospodarstw zajmujących się produkcją bydła mlecznego, mięsnego oraz produkcją owiec w Europie. W trakcie projektu utrzymywany zatem będzie kontakt z EIP-AGRI oraz

rozwijana współpraca z krajowymi sieciami na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Zakres projektu będzie obejmował między innymi tematy takie, jak:

- poprawienie rentowności oraz konkurencyjności gospodarstw, których produkcja jest oparta w znacznym stopniu o paszę pochodzącą z trwałych użytków zielonych (bydło mleczne, mięsne, owce),
- zaopatrzenie w wysokiej jakości paszę dla zwierząt przeżuwiających w celu pozyskania produktów spożywczych o wysokiej jakości,
- zwiększenie wydajności wielogatunkowych zbiorowisk łąkowych oraz upraw roślin strączkowych, ze szczególnym uwzględnieniem wytwarzania białka paszowego:

optymalizacja wypasu i koszenia, zmniejszenie nakładu pracy oraz redukcja nakładów finansowych,

- wzmocnienie zrównoważonego systemu gospodarowania na trwałych użytkach zielonych: efektywne wykorzystanie nawozów i obniżenie emisji azotu do wód powierzchniowych i gruntowych, ochrona ekosystemów, zwiększenie ich bioróżnorodności, ochrona krajobrazu.

Liczymy, że wiedza fachowa wypracowana podczas realizacji projektu będzie wysoce przydatna dla szerokiego grona odbiorców oraz że zostanie wykorzystana w celu większego wzrostu gospodarstw mlecznych w Polsce i poprawy ich ogólnej sytuacji na rynku.

Anna CZERWIŃSKA

Spotkanie sołtysów w Tarnówce

22 października 2016 roku w Tarnówce w powiecie złotowskim odbyło się pierwsze z cyklu pięciu szkoleń pt. „Sołtys liderem unowocześnienia wielkopolskiej wsi”.

W szkoleniu udział wzięli sołtysi i członkowie rad sołeckich z terenu powiatów północnej Wielkopolski. Spotkanie dotyczyło realizacji projektów w ramach PROW 2014–2020 oraz upowszechnienia dobrych praktyk w działaniach wielkopolskich sołtysów.

Spotkanie w Tarnówce otworzyli prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej Piotr Walkowski, wicemarszałek województwa wielkopolskiego Krzysztof Grabowski, starosta złotowski Ryszard Goławski, wójt gminy Tarnówka Jacek Mościcki oraz sekretarz zarządu Stowarzyszenia Sołtysów

Tematyka szkoleń dotyczyła pozyskiwania środków na realizację projektów na terenach wiejskich

Organizatorzy szkolenia

Fot. Patrycja Kajewska (x2)

Województwa Wielkopolskiego Jarosław Maciejewski.

Szkolenie rozpoczęło wystąpienie gospodarza gminy wójta Jacka Mościckiego, w którym omówił projekty realizowane na terenie gminy Tarnówka oraz działania miejscowych organizacji i stowarzyszeń, które wspierają rozwój gminy. Następnie prezes WIR Piotr Walkowski przedstawił harmonogram działań PROW zatwierdzony przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, natomiast stan wdrażania PROW 2014–2020 w Wielkopolsce i możliwości pozyskania środków finansowych na realizację zadań publicznych w sołectwie, gminie i powiecie omówił Dominik Bekasiak – kierownik Oddziału Odnowy Wsi Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Aktualne działania w ramach strategii rozwoju lokalnego PROW 2014–2020 przedstawiła Izabela Mroczek, dyrektor departamentu PROW. Przykłady zrealizowanych projektów – strategii sołeckich zaprezentował

dyrektor LGD „Kraina Złotowska” Marek Romaniec.

W kolejnej części szkolenia przedstawiono dobre praktyki wielkopolskich sołtysów i projekty zrealizowane z programu Wielkopolska Odnowa Wsi, konkursów: „Pięknie wielkopolska wieś”, „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw” i „Nasza wieś naszą wspólną sprawą”. Jako przykłady wskazano projekty realizowane we wsiach Piecewo, Plecemin oraz Bartoszkowo.

W szkoleniu w Tarnówce uczestniczyli sołtysi i członkowie rad sołeckich, a także przedstawiciele stowarzyszeń, lokalnych grup działania i organizacji działających w środowisku wiejskim. Wszyscy uczestnicy otrzymali materiały konferencyjne będące uzupełnieniem informacji przekazanych podczas szkolenia.

„Sołtys liderem unowocześniania wielkopolskiej wsi” to cykl szkoleń realizowanych ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2016–2017 w województwie wielkopolskim. Or-

ganizatorem spotkań jest Wielkopolska Izba Rolnicza przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, Stowarzyszeniem Sołtysów Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego Oddział Poznań. Szkolenia skierowane są do sołtysów oraz członków rad sołeckich, a także osób, które swoim działaniem służą rozwojowi sołectw oraz integracji środowisk wiejskich. Następne spotkania odbędą się:

- subregion kaliski: 11.11.2016 r. w Kaliszu,
- subregion koniński: 20.11.2016 r. w Zychlinie w powiecie konińskim,
- subregion leszczyński: 25.11.2016 r. w Nietążkowie w powiecie kościańskim,
- subregion poznański: 27.11.2016 r. w Piekarach w powiecie gnieźnieńskim.

Opracowanie: Zbigniew STASZEWSKI, Elwira PAWŁOWSKA

Informacja o obowiązku uzyskania opinii izby rolniczej w sprawie ceny skupu 1 dt żyta, która stanowi podstawę wymiaru podatku rolnego na obszarze gminy

Wielkopolska Izba Rolnicza informuje, iż zgodnie z treścią art. 18 ust. 2 pkt 8 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat, w tym również uchwał w sprawie ceny skupu 1 dt żyta przyjmowanej jako podstawa obliczania podatku rolnego, stosownie do treści art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 617 ze zm.).

Z kolei art. 5a Ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o izbach rolniczych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1315) nakłada na organy samorządu terytorialnego obowiązek zasięgnięcia opinii właściwej miejscowo izby rolniczej o projektach prawa miejscowego dotyczących rolnictwa, roz-

woju wsi i rynków rolnych. Dopiero nieprzedstawienie stanowiska przez Izbę w terminie 14 dni od dnia otrzymania skutkuje akceptacją przedłożonego projektu.

Informujemy również, iż zgodnie z art. 89 i następnymi ustawy o samorządzie gminnym podjęcie uchwały bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu, w tym przypadku opinii izby rolniczej, może skutkować unieważnieniem aktu.

Przy ustalaniu wymiaru podatku rolnego należy pamiętać, że opinia Izby potrzebna jest dopiero, gdy organ gminy wnioskuje o wydanie opinii w sprawie obniżenia w stosunku do komunikatu Prezesa GUS średniej ceny skupu żyta dla potrzeb naliczania podatku rolnego. Jeśli zachodzi taka przesłanka, uprzejmie prosimy o przesyłanie projektów uchwał w sprawie wysokości podat-

Rok ogłoszenia przez GUS	Cena żyta za dt	Uwagi
2011	74,18 zł – za 3 kwartały	obowiązywało na 2012 r.
2012	75,86 zł – jw.	obowiązywało na 2013 r.
2013	69,28 zł – za 11 kwartałów	obowiązywało na 2014 r.
2014	61,37 zł – jw.	obowiązywało na 2015 r.
2015	53,75 zł – jw.	obowiązywało na 2016 r.
2016	52,44 zł – jw.	obowiązuje na 2017 r.

ku rolnego na adresy właściwych miejscowo biur powiatowych Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Na podstawie upoważnienia prezesa WIR opinię w tej sprawie wydają przewodniczący rad powiatowych Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Zgodnie z komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 października 2016 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów, będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego

na rok podatkowy 2017 – na podstawie art. 6 ust. 2 Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 617 i 1579) ogłasza się, że średnia cena skupu żyta za okres 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy 2017 wynosi 52,44 zł za 1 dt. Przypomnijmy: od czasu wprowadzenia zasady, że cenę żyta przyjmujemy nie z 3, a z 11 kwartałów, GUS-owska cena żyta systematycznie spada. **Biuro WIR**

O ziemi w Małachowie

Wielkopolska Izba Rolnicza, wychodząc naprzeciw wielu pytaniom rolników i niewiadomym w sprawie rozdysponowania ziemi z zasobów Skarbu Państwa przez Agencję Nieruchomości Rolnej OT w Poznaniu, zorganizowała spotkanie z zainteresowanymi rolnikami w Małachowie Złych Miejsc w powiecie gnieźnieńskim w sali wiejskiej, udostępnionej nieodpłatnie przez panią sołtys. Odbyło się ono we wtorek 11 października br.

Spotkanie zgromadziło blisko 200 osób, sala wiejska wypełniła się po brzegi. Debata rolników z dyrektorem OT ANR w Poznaniu Wojciechem Perczakiem otworzył i poprowadził prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej Piotr Walkowski. W kilku słowach wprowadzenia powiedział, że otrzymuje dużo sygnałów niezadowolenia od rolników, które wynikają z rozdysponowywania niektórych gruntów będących w zasobach Agencji Nieruchomości Rolnych. Dlatego też postanowiono zorganizować to spotkanie, aby spróbować wyjaśnić przynajmniej niektóre kwestie i znaleźć rozwiązania kompromisowe, na które pozwalają obowiązujące przepisy prawne.

Dyrektor Wojciech Perczak powiedział, że wraz z wejściem nowych przepisów zmieniły się niektóre zasady dotyczące rozdysponowywania gruntów, jednak prawo pierw-

kupu pozostało. Obecnie Agencja chce sprzedać jak najwięcej działek o powierzchni do 2 ha. Rolnicy, którzy dzierżawią grunty poniżej 2 ha, będą mogli je nabyć w drodze pierwszeństwa. W przypadku gdy nabycie gruntów ma znaczenie strategiczne dla gospodarstwa i są to sytuacje wyjątkowe, trzeba przyjść do Agencji i przedstawić uwarunkowania i plany dla swojego gospodarstwa – podkreślił dyrektor Perczak. Agencja nie będzie przedłużać umów dzierżaw rolnikom, którzy posiadają duże gospodarstwa, tj. powyżej 300 ha. Rolnik w jednym przetargu będzie mógł nabyć prawo do użytkowania gruntu tylko dla jednej działki. Spowoduje to, że więcej rolników będzie mogło skorzystać i np. wydzierżawić grunty. Cena czynszu dzierżawnego nie będzie kryterium podlegającym ocenie punktowej. Punktacji podlegać będą: odległość od gospodarstwa w linii prostej, intensywność produkcji zwierzęcej, wiek rolnika (młody rolnik), ilość nabytych i dzierżawionych gruntów z zasobów ANR oraz wielkość gospodarstwa. Czynniki te ustalone przez prezesa ANR w drodze zarządzenia. Opłaty notarialne złożonej oferty będzie ponosił rolnik. Według nowych zasad rolnik będzie mógł być wezwany do uzupełnienia dokumentacji, np. brakującego podpisu (poprzednio taką ofertę odrzucano z przyczyn formalnych).

Przepisy regulujące obrót nieruchomości rolnymi budzą wiele emocji wśród wielkopolskich rolników

Działki o powierzchni od 2 do 5 ha będą mogły być rozdysponowane w przetargach ograniczonych ustnych. Możliwość spotkała się z ostrą

krytyką, ponieważ zachodzi uzasadniona obawa, że rolnicy posiadający małe gospodarstwa nie będą w stanie finansowo konkurować w przetargach z dużymi gospodarstwami. Dlatego też obecni na spotkaniu rolnicy zaproponowali, aby również działki o powierzchniach od 2 do 5 ha były rozdysponowane w przetargach ograniczonych ofertowych.

Najbardziej gorącą dyskusję wzbudziło jednak rozdysponowanie, a właściwie brak możliwości przeznaczenia gruntów do rozdysponowania dla rolników indywidualnych

>dokończenie na str. 6

>dokończenie ze str. 5

gospodarstw: „Raszewy”, „Działpol” oraz „Agrowital”.

– Spółka „Raszewy” nie zgodziła się na wyłączenie tzw. trzydziestki, w związku z tym umowa dzierżawy nie została przedłużona. Jednak aby Agencja mogła przekazać grunty do ponownego rozdysponowania, muszą one najpierw zostać przekazane protokolarnie do zasobów Agencji. Niestety tak się nie stało. Od listopada 2015 roku spółka jest bezumownym użytkownikiem gruntów. Sprawa trafiła do sądu pierwszej instancji, któ-

ry wydał wyrok korzystny dla Agencji, ale spółka złożyła odwołanie do sądu apelacyjnego. Rozprawa się jeszcze nie odbyła. Dopóki sprawa jest w toku, Agencja nic nie może w tej sprawie zrobić – poinformował dyrektor Perczak.

Jeden z uczestników debaty zadał pytanie:

– Kto jest właścicielem „Raszew”? Agencja czy „Raszewy”? Nie może tak być, że spółka może dysponować nie swoim gruntem, a właściciel nic nie może zrobić.

Jak powiedział dyrektor Perczak, w tej sytuacji przepisy nie pozwala-

ją na podejmowanie działań przez Agencję. Niestety, trzeba poczekać na wyrok sądu apelacyjnego i mieć nadzieję, że spółka nie odwoła się wyżej.

Podobna sytuacja zaistniała w przypadku „Działpolu”, ale tam udało się zawrzeć ugodę sądową. Obecnie spółka już wyraziła zgodę na wyłączenie gruntów, prosząc o rozłożenie w czasie. Obecnie nie ma zgody prezesa Agencji na takie rozwiązanie.

– Niektóre decyzje co do przedłużania umów dzierżaw bez wyłączenia 30% zapadały bezpośrednio u prezesa ANR w Warszawie, więc OT w Poznaniu, mimo iż zgadza się w wielu przypadkach z rolnikami, nie miał wpływu na decyzję – podkreślił dyrektor Perczak.

– Co do „Agrowitalu” Łabiszynek – to obecnie przygotowujących jest do rozdysponowania ponad 400 ha. Z uwagi na specyficzne uwarunkowania będzie jedna nieruchomości o dużej powierzchni. Sprawą zajmie się na najbliższym spotkaniu Rada Społeczna przy OT ANR w Poznaniu – poinformował przedstawiciel Agencji.

Wiele emocji wzbudziła także sprawa przedłużania rolnikom umów dzierżaw na terenie powiatu wrzesińskiego. Kiedy rolnicy stawali do przetargów na dzierżawę gruntów, zostało podjęte niepisane postanowienie i ze strony Agencji, i ze strony rolników, że umowy będą zawierane na rok i nie będą przedłużane. Obie strony przystały na takie rozwiąza-

nie. Tymczasem praktyka pokazała coś innego. Zapisy zawartych umów dzierżawnych pozwalały rolnikom na trzy miesiące przed upływem obowiązywania umowy na złożenie wniosku o przedłużenie dzierżawy, więc rolnicy to skrzętnie wykorzystali, a Agencja wyraziła zgodę. Zaistnienie tej sytuacji spowodowało wiele konfliktów pomiędzy rolnikami i Agencją oraz pomiędzy samymi rolnikami.

Prezes Piotr Walkowski podkreślał wielokrotnie, iż przedstawiciele izby uczestniczyli w 90% komisji przetargowych wszystkich przetargów organizowanych przez ANR na terenie Wielkopolski. Natomiast inne organizacje rolnicze nie zawsze uczestniczyły. Przedstawiciele Izby, biorąc udział w przetargach, zawsze starali się pilnować, aby procedury przebiegały prawidłowo. Jest na pewno wiele spraw indywidualnych, które wymagają jeszcze wyjaśnienia.

– Zdam sobie sprawę, że nie wszystko dzisiaj udało się wyjaśnić – podsumował prezes WIR. – Trzeba wypracować takie mechanizmy, by jedna osoba w Warszawie nie zaprzepaszczala kilku lat pracy na dole. Ponieważ w trakcie dyskusji pojawiło się także wiele pytań kierowanych bezpośrednio do prezesa Agencji Waldemara Humięckiego, postaramy się na kolejne spotkanie go zaprosić.

Na zakończenie spotkania Prezes Piotr Walkowski podziękował wszystkim za uczestnictwo i momentami gorącą dyskusję. WIR

Wielkopolska mlekiem i miodem płynąca

Pod tym tytułem Wielkopolska Izba Rolnicza organizuje wystawę podsumowującą całoroczny cykl spotkań i imprez promujących wielkopolskie produkty. Hasło wystawy odwołuje się do różnorodności wielkopolskiego rolnictwa, którą chcemy pokazać. Wystawa odbędzie się 14 grudnia br. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich i towarzyszyć będzie Gali Jubileuszu 20-lecia Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Do udziału w wystawie i zaprezentowania swojej oferty zaprosiliśmy rolników zajmujących się sprzedażą bezpośrednią oraz przetwórców, którzy bazują na produktach pochodzących z wielkopolskich gospodarstw. W ten sposób chcemy pokazać różnorodność wielkopolskiego rolnictwa i nasze bogate tradycje regionalne.

Przepisy, które weszły w życie 1 stycznia 2016 roku, ułatwiły rolnikowi sprzedaż bezpośrednią produktów, które wytworzył w swoim gospodarstwie. Dla wielu małych gospodarstw jest to szansa na rozszerzenie działalności i poprawę sytuacji ekonomicznej, konsumenci natomiast zyskują pewność, że zaku-

pione produkty są naturalne, zdrowe i przygotowane w tradycyjny sposób.

Wystawa towarzyszyć będzie konferencji zorganizowanej z okazji jubileuszu 120-lecia samorządu rolniczego na ziemiach polskich oraz 20-lecia reaktywacji izb rolniczych. Będzie to szansa na promocję wielkopolskiego rolnictwa i rodzimych produktów wśród uczestników konferencji z całej Polski. Wystawa realizowana jest w ramach środków z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2016–2017 w województwie wielkopolskim i ma na celu promocję lokalnych produktów oraz propagowanie sprzedaży bezpośredniej jako formy dodatkowej działalności dla rolników. WIR

SIEWCA wielkopolski

Wydawca: Wielkopolska Izba Rolnicza
Rada Programowa: Zarząd WIR
Redaktor naczelna: Marta Ceglarek
Adres redakcji: Wielkopolska Izba Rolnicza,
ul. Golecińska 9, 60-626 Poznań,
tel. 61 227 01 30, faks 61 227 01 31,
redakcja 61 227 01 24,
e-mail: siewca@wir.org.pl
Druk: Drukarnia Sosnowiec

Co do zasady nabywcami nieruchomości rolnych mogą być wyłącznie rolnicy indywidualni, którzy w wyniku transakcji będą posiadali nie więcej niż 300 ha użytków rolnych.

Ziemię rolną na wolnym rynku może nabyć:

- każdy, jeśli nieruchomość rolna w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczona została na cele inne niż rolne,
- każdy, jeśli nieruchomość rolna ma mniej niż 0,3 ha,
- każdy, jeśli nieruchomość rolna o powierzchni do 0,5 ha w dniu wejścia w życie ustawy była zabudowana (tzw. siedlisko) i nie służy do prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- każdy, jeśli w stosunku do nieruchomości w dniu wejścia w życie ustawy została wydana ostateczna decyzja o warunkach zabudowy, w których nieruchomość zo-

stała przeznaczona na cele inne niż rolne,

- osoba bliska właścicielowi nieruchomości bez żadnych ograniczeń,
  - jednostka samorządu terytorialnego,
  - Skarb Państwa,
  - kościelna osoba prawna i związek wyznaniowy.
- Nabywanie nieruchomości rolnej przez inne podmioty niż rolnik indywidualny jest możliwe po uzyskaniu zgody prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych wyrażonej w drodze decyzji administracyjnej. Zgoda będzie wydawana, jeśli:
- nie było chętnych na zakup wśród rolników indywidualnych i innych uprawnionych,
  - wskazany nabywca gwarantuje prawidłowe prowadzenie gospodarstwa rolnego,
  - w wyniku nabycia nie dojdzie do nadmiernej koncentracji gruntów rolnych.

Po rękojmię do izby rolniczej

Nabywca będzie chciał utworzyć gospodarstwo rodzinne, i zamieszkać w gminie, w której kupi nieruchomość, w okresie 5 lat od dnia jej nabycia oraz dodatkowo wykaże, że:

- posiada kwalifikacje rolnicze albo jest w trakcie ich uzupełniania – w związku z przyznaniem dofinansowania ze środków UE,
  - będzie osobiście i prawidłowo prowadził gospodarstwo rolne.
- Ponadto nabywca jest zobowiązany prowadzić osobiście gospodarstwo rolne, w skład którego weszła nabyta nieruchomość rolna, przez okres co najmniej 10 lat od dnia jej nabycia.
- Osoba nabywająca musi przedłożyć ANR dokument potwierdzający, że daje rękojmię należytego prowadzenia działalności rolniczej, np. założenia do prowadzenia działalności rolniczej wraz z opinią ODR, informację o kwalifikacjach rolniczych albo o przystąpieniu do ich uzupeł-

Odpowiedź resortu rolnictwa na postulaty w sprawie wieku emerytalnego rolników

Zarząd Wielkopolskiej Izby Rolniczej, zaniepokojony niekorzystnymi zapowiedziami zmian odnośnie do wieku emerytalnego rolników, wystosował pismo do premier Beaty Szydło, w którym opowiada się za pozostawieniem rolnikom swobody decyzji co do możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę, zgodnie z obowiązującymi obecnie zasadami, tj. 30 lat pracy i ubezpieczenia w KRUS i ukończenia wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn.

Pismo zostało przekazane do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Poniżej zamieszczamy odpowiedź resortu na nasze postulaty.

„Odpowiadając na pismo z dnia 27 lipca 2016 r. (znak: WIR.BW.KS.1959.2016.) dotyczące stanowiska rządu wobec prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 62) uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Istotą prezydenckiego projektu ustawy jest obniżenie ustawowego powszechnego wieku emerytalnego, a więc także dla rolników, do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Pozytywne stanowisko w sprawie prezydenckiego projektu ustawy Rada Ministrów przyjęła na posiedzeniu w dniu 19 lipca 2016 r. Jest on bowiem zbieżny z zadeklarowanym w exposé Pani Premier Beaty Szydło powrotem do powszechnego wieku emerytalnego

obowiązującego przed 1 stycznia 2013 r. W uzasadnieniu pozytywnej oceny prezydenckiego projektu Rada Ministrów wskazuje m.in., że mając na uwadze znaczne koszty związane z przywróceniem dotychczasowego wieku emerytalnego, »na poprawę sytuacji finansowej Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przekłada się rzeczywisty wiek przechodzenia na emeryturę, który w minionych latach odbiegał od wieku emerytalnego określonego w ustawie (...). Ustawodawca powinien zatem dążyć do tego, aby rzeczywisty wiek emerytalny nie odbiegał istotnie od wieku emerytalnego określonego przepisami prawa«. Analogicznie na poprawę sytuacji finansowej Funduszu Emerytalno-Rentowego, z którego wypłacane są emerytury dla rolników, po obniżeniu ustawowego wieku emerytalnego pozytywnie wpłynie wygaszanie preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę przez rolników po 31 grudnia 2017 r. Należy mieć bowiem na uwadze, że wypłata emerytur i rent rolniczych z Funduszu Emerytalno-Rentowego pokrywana jest w ponad 90% z dotacji budżetowej.

W związku z powyższym, Rada Ministrów opowiada się za tym, aby nie przedłużać preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę nie tylko dla rolników, ale również wcześniejszego przechodzenia w stan spoczynku dla sędziów, którzy prawo takie mają zagwarantowane także tylko do 31 grudnia 2017 r. Polityka Rządu ma bowiem na celu wprowadzenie jednolitych i powszechnych zasad dotyczących wieku przechodzenia na emeryturę.

Trudno się nie zgodzić z argumentacją Pana Prezesa, że praca w zawodzie rolnika ma swoją specyfikę. Właśnie dlatego rolnicy, jako jedyna grupa społeczno-zawodowa w Polsce, zachowała własny, odrębny od powszechnego system ubezpieczenia społecznego, zarządzany przez odrębną instytucję ubezpieczeniową, jaką jest Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Nawet mimo

wygaszenia z końcem 2017 r. prawa do świadczenia w postaci wcześniejszej emerytury rolniczej ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r., poz. 277 z późn. zm.) oferuje ubezpieczonym szereg rozwiązań, które umożliwiają wcześniejsze zaprzestanie prowadzenia gospodarstwa rolnego z powodu uwarunkowań rodzinnych lub zdrowotnych.

Dla osób całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym system ubezpieczenia społecznego rolników oferuje świadczenia w postaci rolniczych rent z tytułu niezdolności do pracy, a dla osób zagrożonych taką niezdolnością bezpłatną rehabilitację leczniczą mającą na celu przywrócenie zdolności do pracy. Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników nie obliuguje rolnika do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie rolnym do osiągnięcia wieku emerytalnego i nabycia prawa do emerytury. W przypadku ustalenia prawa do emerytury w związku z osiągnięciem ustawowego wieku emerytalnego warunkiem koniecznym jest wyłącznie posiadanie wymaganego co najmniej 25-letniego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników. Zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej lub jej kontynuowanie na emeryturze ma jedynie wpływ na wysokość tego świadczenia. Rolnik może także wcześniej, przed osiągnięciem wieku emerytalnego, zaprzestąć prowadzenia działalności rolniczej poprzez przekazanie gospodarstwa rolnego, np. następcy, jeżeli wymaga tego sytuacja rodzinna lub zdrowotna, i zmienić swój status ubezpieczeniowy z rolnika na domownika rolnika (składki ubezpieczeniowe za domownika opłaca rolnik). Wtedy też po osiągnięciu wieku emerytalnego będzie wnioskować o ustalenie prawa do emerytury rolniczej jako domownik, a nie rolnik. Zasady ustalania prawa do emerytury rolniczej dla rolnika i dla domownika są jednakowe. podczas gdy »wcześniejsza« emerytura rolnicza jest dostępna tylko dla rolników.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje również możliwość opłacania składek na ubezpieczenie społeczne emerytalno-rentowe rolników dobrowolnie (na wniosek) przez byłego rolnika (tj. po przekazaniu gospodarstwa

rolnego) do czasu nabycia prawa do emerytury rolniczej. Z możliwości tej może skorzystać np. były rolnik, który po przekazaniu gospodarstwa rolnego nie ma statusu domownika. Zgodnie bowiem z ww. ustawą prawo to przysługuje osobie, która podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników jako rolnik i zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej, nie nabywając prawa do emerytury lub renty rolniczej, jeżeli podlegała ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 12 lat i 6 miesięcy i nie ma tytułu do objęcia innym ubezpieczeniem społecznym (np. w ZUS).

Odnosząc się natomiast do zarzutów Pana Prezesa dotyczących dyskryminowania rolniczek pod względem uprawnień do świadczeń z tytułu macierzyństwa, uprzejmie informuję, że począwszy od 1 stycznia 2016 r. rolniczki uzyskały prawo do co najmniej rocznego zasiłku macierzyńskiego w wysokości 1000 zł miesięcznie. Ponadto w okresie sprawowania przez matkę lub ojca osobistej opieki nad dzieckiem do lat 5 przez okres 3 lat, a w przypadku dziecka niepełnosprawnego przez okres 6 lat, do ukończenia przez dziecko 18. roku życia, składki na ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników są finansowane przez budżet państwa. Na takich samych zasadach jak inne grupy społeczno-zawodowe rodziny rolnicze korzystają ze świadczeń na dzieci w ramach uruchomionego w tym roku Programu 500+.

Co się zaś tyczy niskiej kwoty zasiłku chorobowego dla rolników i domowników ubezpieczonych w KRUS, uprzejmie wyjaśniam, że świadczenie to finansowane jest z Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, który jest funduszem samofinansującym. Wysokość składek na ten Fundusz ustala Rada Rolników, reprezentująca interesy ubezpieczonych i świadczeniobiorców KRUS, składająca się z przedstawicieli organizacji społeczno-zawodowych rolników związkowych rolników indywidualnych. Rada Rolników prezentuje stanowisko, aby nie zwiększać obciążeń składowych dla rolników na ten Fundusz. Kosztem niepodwyższenia świadczeń finansowanych z tego Funduszu, w tym zasiłku chorobowego”.

Krzysztof JURGIEL,
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

niania lub o posiadanych doświadczeniach w prowadzeniu działalności rolniczej, opinię organizacji społeczno-zawodowych, w tym izby rolniczej.

Zwyczaj natomiast w swoim wniosku musi wykazać, że:

- nie było możliwości nabycia nieruchomości rolnej przez rolników indywidualnych i inne osoby uprawnione,
- osoba kupująca grunt rolny daje rękojmię należytego prowadzenia działalności rolniczej,
- w wyniku nabycia nie dojdzie do nadmiernej koncentracji gruntów rolnych.

Osoby zainteresowane uzyskaniem od WIR opinii rękojmi należytego prowadzenia działalności rolniczej zapraszamy do biur powiatowych, których adresy znajdują się na stronie internetowej <http://wir.org.pl/biurawir>.

Barbara IDCZAK
Biuro WIR

Na podstawie gospodarstwpolska.pl

120 LAT UTWORZENIA

WIELKOPOLSKA IZBA ROLNICZA

Wielkopolska
Izba Rolnicza

20 LAT REAKTYWACJI

GALA JUBILEUSZOWA

14 grudnia 2016 roku, godzina 11⁰⁰

Sala Ziemi, Międzynarodowe Targi Poznańskie

PATRONAT HONOROWY:

PATRONAT MEDIALNY:

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Jarosław Sachajko
Poseł na Sejm RP
Przewodniczący Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

POZNAŃ

Gospodarz.pl
Twój Portal Rolniczy

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

Międzynarodowe
Targi
Poznańskie

tvgnodnik PORADNIK rolniczy

top agrar Polska

Wieczera Wigilijna Środowisk Wiejskich

3 grudnia 2016 r., godz. 15⁰⁰

Zespół Szkół w Wysocku Małym

Wysocko Małe, ul. Kościelna 22 (gmina Przygodzice)

zapraszają

Krzysztof Grabowski
Wicemarszałek
Województwa Wielkopolskiego

Krzysztof Rasiak
Wójt Przygodzic

Irena Frąszczak
Prezes Stowarzyszenia
GOSPODYNI

Piotr Walkowski
Prezes
Wielkopolskiej Izby Rolniczej

Stowarzyszenie
Kobiet Wiejskich
GOSPODYNI

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Projekt realizowany przez Wielkopolską Izbę Rolniczą współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej
w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi